

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PENSIJŲ KAUPIMO
ĮSTATYMAS

2003 m. liepos 4 d. Nr. IX-1691
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo (toliau – pensijų kaupimo) ir pensijų išmokų mokėjimo organizavimo sąlygas bei tvarką Lietuvos Respublikoje.

2 straipsnis. Kitų įstatymų taikymas

Reglamentuojant šio Įstatymo nustatytus pensijų kaupimo ir pensijų išmokų mokėjimo santykius, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo, Draudimo ir kiti įstatymai taikomi tiek, kiek šis Įstatymas nenustato kitaip.

3 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Apdraustasis** – kaip ši sąvoka apibrėžta Valstybinio socialinio draudimo įstatyme.

2. **Apskaitos vienetas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme.

3. **Dalyvavimas pensijų kaupime** – valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimas, kaip nustatyta Pensijų sistemos reformos įstatyme, šio Įstatymo nustatyta tvarka sudarius ir įregistravus pensijų kaupimo sutartį.

4. **Dalyvis** – kaip ši sąvoka apibrėžta Pensijų sistemos reformos įstatyme.

5. **Draudėjas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Valstybinio socialinio draudimo įstatyme.

6. **Gyvybės draudimo įmonė** (toliau – **draudimo įmonė**) – įmonė, įsteigta ir veikianti Akcinių bendrovių ir Draudimo įstatymų nustatyta tvarka.

7. **Kaupiamoji pensijų įmoka** (toliau – **pensijų įmoka**) – kaip ši sąvoka apibrėžta Pensijų sistemos reformos įstatyme.

8. **Kolektyvinio investavimo subjektas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Kolektyvinio investavimo subjektų įstatyme.

9. **Pensijų anuitetas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Pensijų sistemos reformos įstatyme.

10. **Pensijų fondas** – fiziniam asmeniui, pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą dalyvaujantiems pensijų kaupime, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas pensijų kaupimo bendrovei ir kuris investuojamas pagal to pensijų fondo taisykles.

11. **Pensijų fondo taisyklės** – kaip ši sąvoka apibrėžta Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme.

12. **Pensijų fondų valdymo įmonė** (toliau – **valdymo įmonė**) – kaip ši sąvoka apibrėžta Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme.

13. **Pensijų kaupimo bendrovė** – valdymo įmonė ar draudimo įmonė, turinti priežiūros institucijos išduotą licenciją ar leidimą Lietuvos Respublikos teritorijoje užsiimti šio Įstatymo nustatyta pensijų kaupimo veikla.

14. **Pensijų kaupimo sutartis** – kaip ši sąvoka apibrėžta Pensijų sistemos reformos įstatyme.

15. **Pensijų sąskaita** – kaip ši sąvoka apibrėžta Pensijų sistemos reformos įstatyme.

16. **Pensijų skaičiuoklė** – kompiuterio programa, skirta suskaičiuoti dalyvio būsimosios valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies ir anuiteto, numatyto šio Įstatymo 22 straipsnyje, dydžius pagal dalyvio pasirenkamus ekonominius rodiklius.

17. **Pensijų turtas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Pensijų sistemos reformos įstatyme.

18. **Perėjimas į kitą pensijų fondą** – pensijų kaupimo sutarties nutraukimas ir naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymas dėl pensijų kaupimo kitame pensijų fonde.

19. **Priežiūros institucija**:

1) pagal Draudimo įstatymą draudimo įmonių veiklos priežiūrą vykdanči institucija (toliau – **draudimo priežiūros institucija**);

2) Vertybinių popierių komisija, atliekanti valdymo įmonių priežiūrą.

20. **Senatvės pensijos amžius** – kaip ši sąvoka apibrėžta Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme.

21. **Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimas** (toliau – **pensijų kaupimas**) – kaip ši sąvoka apibrėžta Pensijų sistemos reformos įstatyme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

ANTRASIS SKIRSNIS

DALYVAVIMAS PENSIJŲ KAUPIME

4 straipsnis. Dalyvavimas pensijų kaupime

1. Teisę tapti pensijų kaupimo dalyviu šio bei Pensijų sistemos reformos įstatymo numatyta pensijų kaupime turi asmenys, privalomai draudžiami valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, išskyrus asmenis, kurie jau yra sukakę senatvės pensijos amžių.

2. Dalyvavimas pensijų kaupime prasideda sudarius pensijų kaupimo sutartį ir ją įregistravus pensijų kaupimo dalyvių ir pensijų kaupimo sutarčių registre (toliau – dalyvių registras). Pensijų kaupimo bendrovė per vieną mėnesį nuo pensijų kaupimo sutarties sudarymo informuoja dalyvį apie pensijų kaupimo sutarties įregistravimą.

3. Pensijų kaupimo bendrovė neturi teisės atsisakyti sudaryti pensijų kaupimo sutarties su asmeniu, kuris pagal šį Įstatymą turi teisę dalyvauti pensijų kaupime.

4. Pensijų kaupimo bendrovė privalo kiekvienam dalyviui, sudariusiam su ja pensijų kaupimo sutartį, atidaryti pensijų sąskaitą. Vienu metu dalyvis gali kaupti pensijų įmokas tik viename pensijų fonde.

5. Visų pensijų kaupimo dalyvių įskaitą tvarko Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba), administruodama dalyvių registrą. Dalyvių registro administravimo tvarką ir VSDF valdybai teikiamų duomenų turinį bei jų pateikimo sąlygas tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Pensijų kaupimo bendrovei atsakius pateikti ar priimti duomenis, būtinus dalyvių registravimui ir (ar) įmokų pervedimui pagal patvirtintas duomenų pateikimo sąlygas, sustabdomas pensijų įmokų pervedimas į tokios pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus iki duomenų pateikimo ir (ar) priėmimo atnaujinimo pagal šias duomenų pateikimo sąlygas. Šio Įstatymo 30 straipsnyje nustatytą delspinigių mokėjimo prievolė tenka reikalavimų nevykdančiai pensijų kaupimo bendrovei. Atnaujinus įmokų pervedimą, įmokos pervedamos šio Įstatymo 10 straipsnyje nustatyta tvarka. Pensijų kaupimo bendrovės atsako už VSDF valdybai pateiktų duomenų teisingumą.

6. VSDF valdyba, administruodama dalyvių registrą ir fiksuodama jame pensijų kaupimo sutarčių įsigaliojimą ir nutraukimą, privalo užtikrinti kiekvieno dalyvio dalyvavimo pensijų kaupime nepertraukiamumą.

7. Dalyvavimas pensijų kaupime baigiasi šiais atvejais:

1) dalyviui sulaukus senatvės pensijos amžiaus ir pagal išmokų mokėjimo sutartį išmokėjus jam visą pensijų išmoką;

2) dalyviui mirus;

3) dalyviui šio Įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka nutraukus pensijų kaupimo sutartį;

4) teismo sprendimu pripažinus pensijų kaupimo sutartį negaliojančia.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

5 straipsnis. Pensijų fondo dalyvio teisės

1. Pensijų fondo dalyvis turi teisę:

1) šio Įstatymo nustatyta tvarka nutraukti pensijų kaupimo sutartį su pensijų kaupimo bendrove ir sudaryti pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove, išskyrus šiame Įstatyme nustatytus atvejus;

2) nutraukti pensijų kaupimo sutartį savo iniciatyva šio Įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka;

3) gauti iš pensijų kaupimo bendrovės informaciją apie jo pensijų sąskaitos būklę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, pensijų kaupimo bendrovės finansinės veiklos audito išvadas bei kitą šio Įstatymo nustatytą informaciją;

4) gauti šiame Įstatyme nustatytas pensijų išmokas atsižvelgiant į savo vardu sukaupto pensijų turto dydį;

5) šio Įstatymo nustatyta tvarka nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;

6) testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;

7) kitas įstatymų, pensijų fondo taisyklių bei pensijų kaupimo sutarties nustatytas teises.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas teises dalyvis turi ir tuo atveju, kai jo vardu nemokamos pensijų įmokos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

6 straipsnis. Pensijų kaupimo sutartis

1. Pensijų kaupimo sutarties šalys yra dalyvis ir pensijų kaupimo bendrovė. Pensijų kaupimo sutartis dalyvio naudai negali būti sudaryta su jo darbdaviu ar kitais trečiaisiais asmenimis.

2. Pirmą kartą sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja Pensijų sistemos reformos įstatymo nustatyta tvarka. Pereinant į kitą pensijų kaupimo bendrovę, sudarytos naujos pensijų kaupimo sutartys įsigalioja šio Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka. Pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą dalyvis gali tik šio Įstatymo nustatyta tvarka nutraukęs sudarytą pensijų kaupimo sutartį. Pereinant į kitą pensijų fondą, valdomą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės, sudarytos naujos pensijų kaupimo sutartys įsigalioja šio Įstatymo 7 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Jei to paties asmens vardu yra sudarytos kelios pensijų kaupimo sutartys, galioja ta sutartis, kurią pirmą gauna ir įregistruoja VSDF valdyba.

4. Pensijų kaupimo sutartis sudaroma rašytine forma. Pensijų kaupimo sutartyse turi būti pensijų kaupimo bendrovės vadovo ar kito bendrovei atstovaujančio asmens parašas ir bendrovės antspaudas arba jų faksimilės. Pensijų kaupimo sutarties šalys negali šioje sutartyje nustatyti tokių pensijų kaupimo sutarties sąlygų, kurios pablogintų dalyvio padėtį, palyginti su ta, kurią nustato šis ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai. Šio Įstatymo ar su juo susijusių teisės aktų reikalavimų neatitinkančios sutarties nuostatos negalioja.

5. Standartinės pensijų kaupimo sutarties sąlygas tvirtina priežiūros institucijos bendru teisės aktu.

6. Priežiūros institucijos patvirtintos pensijų fondo taisyklės yra pensijų kaupimo sutarties dalis.

7. Pensijų kaupimo bendrovė neturi teisės nutraukti pensijų kaupimo sutarties be dalyvio sutikimo, išskyrus šiame Įstatyme nustatytus atvejus.

8. Sudarius pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupimo bendrovė, suderinusi duomenų pateikimo tvarką su VSDF valdyba, elektroniniu būdu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sutarties sudarymo pateikia VSDF valdybai sutarčiai įregistruoti reikiamus duomenis. Pensijų kaupimo sutartys registruojamos dalyvių registre per 3 darbo dienas nuo duomenų gavimo VSDF valdyboje dienos. Pranešimas apie jų įregistravimą ar neįregistravimą, nurodžius neįregistravimo priežastis, pateikiamas pensijų kaupimo bendrovėms taip pat per 3 darbo dienas nuo duomenų gavimo VSDF valdyboje dienos. VSDF valdybai pateiktų duomenų tikslinimo tvarką ir terminus nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Pensijų kaupimo bendrovė per vieną mėnesį nuo pensijų kaupimo sutarties sudarymo dienos privalo informuoti asmenis, su kuriais sudarytos

pensijų kaupimo sutartys nebuvo įregistruotos, nurodydama neįregistravimo priežastis.

9. Pensijų kaupimo bendrovė, su kuria asmuo ketina sudaryti pensijų kaupimo sutartį, turi teisę VSDF valdybos nustatyta tvarka užklausti VSDF valdybą apie šio asmens teisę tapti pensijų kaupimo dalyviu bei pensijų kaupimo sutarties tarp šio asmens ir kitos pensijų kaupimo bendrovės sudarymo faktą. VSDF valdyba, gavusi tokį užklausimą, atsako raštu arba, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su pensijų kaupimo bendrove, elektroniniu būdu ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo užklauso gavimo.

10. Pensijų kaupimo sutartys registruojamos, jų įsigaliojimas ir nutraukimas fiksuojamas VSDF valdybos administruojamame dalyvių registre ir informacija apie tai saugoma įstatymų nustatyta laikotarpi.

11. Dalyvis turi teisę vienašališkai nutraukti pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį raštu pranešęs pensijų kaupimo bendrovei per 30 kalendorinių dienų nuo sutarties sudarymo. Pensijų kaupimo bendrovė, gavusi dalyvio raštišką pranešimą, kad jis nori nutraukti sutartį, privalo per 3 darbo dienas apie tai pranešti VSDF valdybai. Pensijų kaupimo sutartis laikoma nutraukta, kai VSDF valdyba ją išregistruoja iš dalyvių registro. Pensijų kaupimo sutartis laikoma pirmą kartą sudaryta ir tuo atveju, jei dalyvis jau buvo pasinaudojęs teise nutraukti pensijų kaupimo sutartį šioje dalyje nustatytu pagrindu. Nutraukęs pensijų kaupimo sutartį šioje dalyje nustatyta tvarka, asmuo turi teisę sudaryti pensijų kaupimo sutartį su pasirinkta pensijų kaupimo bendrove ne anksčiau kaip kitų metų, einančių po pensijų kaupimo sutarties nutraukimo metų, sausio 1 dieną.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

7 straipsnis. Dalyvio perėjimas į tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą kitą pensijų fondą

1. Dalyvis turi teisę pereiti į kitą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą.

2. Pereinant į kitą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, sudaroma nauja pensijų kaupimo sutartis. Sudarius naują pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupimo bendrovė privalo, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su VSDF valdyba, elektroniniu būdu informuoti apie tai ir apie ankstesnės sutarties nutraukimą VSDF valdybą per 3 darbo dienas nuo pensijų kaupimo sutarties sudarymo. Jeigu pirmoji pensijų kaupimo sutartis neįsigaliojusi, nauja sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo kitų metų sausio 1 dienos, o jeigu pirmoji pensijų kaupimo sutartis įsigaliojusi, tai nauja sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo jos įregistravimo.

3. Dalyvio perėjimas iš vieno pensijų fondo į kitą turi vykti laikantis sąlygų, numatytų pensijų kaupimo bendrovės nustatytose pensijų fondo, iš kurio jis pereina, taisyklėse ir pensijų fondo, į kurį pereina, taisyklėse. Dalyvis turi teisę kartą per kalendorinius metus pereiti į kitą pensijų fondą toje pačioje pensijų kaupimo bendrovėje nedarant jokių atskaitymų. Jei dalyvis pereina į kitą pensijų fondą toje pačioje pensijų kaupimo bendrovėje daugiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, už jo perėjimą gali būti daromi tik atskaitymai, nustatyti šio Įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje, jeigu tai yra numatyta atitinkamo pensijų fondo taisyklėse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

8 straipsnis. Dalyvio perėjimas į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą

1. Dalyvis turi teisę praėjus 3 metams nuo pirmosios pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą. Perėjimas neribojamas pensijų kaupimo bendrovės reorganizavimo, bankroto ir likvidavimo atveju.

2. Dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, turi sudaryti naują pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove bei pateikti pensijų kaupimo bendrovei, kurios valdomame pensijų fonde jis kaupia pensijų įmokas, prašymą nutraukti pensijų kaupimo sutartį. Pensijų kaupimo bendrovė, gavusi dalyvio prašymą, per pensijų fondo, iš kurio pereina dalyvis, taisyklėse nurodytą įspėjimo apie pensijų kaupimo sutarties nutraukimą laikotarpį, bet ne ilgesnį kaip 14 kalendorinių dienų, turi, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su VSDF valdyba, elektroniniu būdu informuoti apie tai VSDF valdybą.

3. Pereinant į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, naujai sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo jos ir pranešimo apie ankstesnės pensijų kaupimo sutarties nutraukimą įregistravimo dalyvių registre. Padariusi atitinkamą įrašą dalyvių registre, VSDF valdyba apie tai per 1 darbo dieną informuoja abi pensijų kaupimo bendroves. Atsisakiusi registruoti pensijų kaupimo sutartį, VSDF valdyba apie tai per 3 darbo dienas informuoja pensijų kaupimo bendrovę, nurodydama atsisakymo priežastį.

4. Pensijų kaupimo bendrovei, kurios valdomo pensijų fondo dalyvis pareiškia norą pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, jos akcininkams ir kitiems asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai riboti šią dalyvio teisę.

5. Dalyvio perėjimas iš vienos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo į kitos bendrovės valdomą pensijų fondą turi vykti pagal sąlygas, numatytas pensijų fondo, iš kurio jis pereina, taisyklėse ir pensijų fondo, į kurį pereina, taisyklėse. Dalyvis turi teisę bent kartą per kalendorinius metus pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą padengdamas tik pensijų kaupimo bendrovės, iš kurios valdomo pensijų fondo pereinama, išlaidas, susijusias su asmens perėjimu į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, nurodytas šio Įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje, jeigu tai yra numatyta atitinkamo pensijų fondo taisyklėse.

6. Jei dalyvis pereina į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą daugiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, už jo perėjimą gali būti daromi atskaitymai lėšas pervedančios pensijų kaupimo bendrovės naudai, nurodyti šio Įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje, jeigu tai yra numatyta atitinkamo pensijų fondo taisyklėse. Atskaitoma gali būti iš dalyviui priklausančių piniginių lėšų, pervedamų į kitą pensijų fondą, arba kitais būdais, nustatytais pensijų fondo taisyklėse.

7. Jei pensijų kaupimo bendrovė su jos valdomu pensijų fondu susijusias teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, ketina perduoti kitai pensijų kaupimo bendrovei arba pensijų fondas panaikinamas dėl pensijų kaupimo bendrovės bankroto ar likvidavimo, tai šios pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo dalyviai per 3 mėnesius nuo atitinkamo sprendimo priėmimo turi teisę pereiti į kitą jų pasirinktą pensijų fondą be 14 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytų atskaitymų. Jei per šioje dalyje nurodytą laikotarpį dalyviai nesudarė pensijų kaupimo sutarčių su kita pensijų kaupimo bendrove, bendro priežiūros institucijų teisės akto nustatyta tvarka tokie dalyviai bei jiems priklausančios lėšos perkeliama į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą nedarant šio Įstatymo 14 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytų atskaitymų.

8. Tuo atveju, kai pensijų kaupimo bendrovė teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, perduoda kitai pensijų kaupimo bendrovei ne dėl priežasčių, susijusių su pensijų kaupimo bendrovės bankrotu ar likvidavimu, ir jei naujoji pensijų kaupimo bendrovė perima visas teises ir pareigas (dalyvių padėtis nebloginama), dalyviams, neturintiems teisės pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę dėl to, kad nepraėjo 3 metai nuo pirmos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo, šio straipsnio 7 dalyje numatyta teisė pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą netaikoma.

9. Pensijų kaupimo bendrovė, iš kurios pereina valdomo pensijų fondo dalyvis, gavusi VSDF valdybos pranešimą apie pensijų kaupimo sutarties su to pensijų fondo pensijų kaupimo bendrove nutraukimą ir naujos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimą, per 3 darbo dienas pveda dalyviui priklausančias pinigines lėšas į priimančiosios pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą. Pensijų kaupimo bendrovė, į kurios valdomą pensijų fondą dalyvis pereina, kai į šio pensijų fondo sąskaitą patenka perėjusio dalyvio piniginių lėšų, informuoja dalyvį apie jo pensijų sąskaitoje įrašyto pensijų turto dydį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

9 straipsnis. Pensijų turtas

1. Pensijų fondą sudarantis pensijų turtas yra dalyvių bendroji dalinė nuosavybė. Dalyvio dalis bendrojoje nuosavybėje nustatoma pagal jo pensijų sąskaitoje įrašytų apskaitos vienetų skaičių.

2. Pensijų kaupimo bendrovė pensijų turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja turto patikėjimo teisės pagrindais.

3. Kiekvieną pensijų fondą sudarantis pensijų turtas turi būti atskirtas nuo kito pensijų kaupimo bendrovės turto ir kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pensijų turto.

4. Po dalyvio mirties jam priklausanti pensijų turto dalis paveldima įstatymų nustatyta tvarka. Paveldėtas turtas turi būti išmokėtas įpėdiniais pinigais, bet ne anksčiau, negu pervestos pensijų įmokos už kalendorinį ketvirtį, kurį dalyvis mirė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

10 straipsnis. Pensijų įmokų mokėjimo sąlygos ir terminai

1. Valstybinio socialinio draudimo įmokos, kurių sudedamoji dalis yra pensijų įmoka, draudėjų apskaičiuojamos ir pervedamos VSDF biudžetui įstatymų nustatyta tvarka.

2. VSDF valdyba, remdamasi jos administruojamame dalyvių registre esančia informacija apie dalyvių sudarytas pensijų kaupimo sutartis bei jų pasirinktus pensijų fondus, priskaičiuotas valstybinio socialinio draudimo įmokas už kiekvieną dalyvį, pveda pensijų įmokas atitinkamiems pensijų kaupimo bendrovių valdomiems pensijų fondams.

3. Pensijų įmokos pervedamos per 60 kalendorinių dienų nuo tos dienos, iki kurios draudėjai Vyriausybės nustatyta tvarka privalo pateikti VSDF įstaigoms informaciją apie kiekvienam apdraustajam apskaičiuotas draudžiamųjų pajamų ir socialinio draudimo įmokų sumas.

4. Pensijų įmokas iki jų pervedimo pensijų kaupimo bendrovių valdomiems pensijų fondams VSDF valdyba laiko patikėjimo teisės pagrindais komerciniame banke atskirai nuo kitų lėšų. Šios lėšos gali būti naudojamos tik pervedimui į pensijų fondus kaip pensijų įmokos.

5. Pensijų įmokos už savarankiškai dirbančius asmenis, privalomai draudžiamus valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pervedamos šių asmenų pasirinktų pensijų kaupimo bendrovių valdomiems pensijų fondams pagal faktiškai šių asmenų sumokėtas valstybinio socialinio draudimo įmokas.

6. Teisės aktų nustatyta tvarka patikslinus mirusio dalyvio draudžiamąsias pajamas ir valstybinio socialinio draudimo įmokas už praėjusius laikotarpius, pensijų įmokos už praėjusius laikotarpius neperskaičiuojamos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

TREČIASIS SKIRSNIS BENDROSIOS PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVIŲ VEIKLOS NUOSTATOS

11 straipsnis. Saugumo reikalavimai pensijų kaupimo bendrovėms

1. Draudimo įmonė privalo:

1) nuolatos vykdyti mokumo atsargos reikalavimus;

2) sudaryti pakankamus pensijų kaupimo techninius atidėjimus, jeigu pagal pensijų fondo taisykles prisiima įsipareigojimus garantuoti dalyviams tam tikrą pajamingumą.

2. Valdymo įmonė privalo:

1) nuolatos vykdyti priežiūros institucijos nustatytus kapitalo pakankamumo reikalavimus;

2) sudaryti pakankamą garantijų rezervą, jeigu pagal pensijų fondo taisykles prisiima įsipareigojimus dalyviams garantuoti tam tikrą pajamingumą.

3. Draudimo įmonė mokumo atsargą skaičiuoja pagal priežiūros institucijos nustatytą mokumo atsargos skaičiavimo metodiką.

4. Draudimo įmonė pensijų kaupimo techninius atidėjimus sudaro pagal priežiūros institucijos nustatytą draudimo techninių atidėjimų dydžių apskaičiavimo metodiką. Pensijų kaupimo techninių atidėjimų investavimui keliami tokie pat reikalavimai kaip ir draudimo techninių atidėjimų investavimui.

5. Garantijų rezervas turi būti formuojamas, investuojamas ir naudojamas valdymo įmonės nustatyta, su priežiūros institucija suderinta tvarka. Vertybinių popierių komisija turi teisę duoti nurodymus pakeisti ir (ar) papildyti garantijų formavimo, investavimo ir naudojimo tvarką. Garantijų rezervas investuojamas į diversifikuotą investicijų portfelį, kuriam taikomi tokie patys

kaip ir pensijų turtui reikalavimai, nustatyti Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 46, 47 ir 49 straipsniuose.

6. Draudimo įmonei ir valdymo įmonei šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti saugumo reikalavimai turi būti kiek galima tapatūs savo esme ir dydžiais.

12 straipsnis. Konservatyvaus investavimo pensijų fondas

1. Pensijų kaupimo bendrovė privalo sudaryti galimybę asmenims kaupti pensijų įmokas konservatyvaus investavimo pensijų fonde, kurio lėšos investuojamos tik į:

1) Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių vyriausybių, centrinių bankų ir Europos centrinio banko išleistus ar į jų garantuotus skolos vertybinius popierius;

2) kolektyvinio investavimo subjektų, kurių lėšos investuojamos tik į šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus investavimo objektus, akcijas ar investicinius vienetus.

2. Pensijų kaupimo bendrovė turi teisę kreiptis dėl kitų pensijų fondų taisyklių patvirtinimo tik pateikusi tvirtinti šio straipsnio 1 dalyje nurodyto pensijų fondo taisykles ar jas jau patvirtinus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

13 straipsnis. Pensijų turto investavimo ypatumai

1. Pensijų turtą gali sudaryti tik tokie vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės, kurie nustatyti Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme ir kuriais prekiaujama rinkose, pagal Vertybinių popierių rinkos įstatymą laikomose reguliuojamomis ir veikiančiose Lietuvos Respublikoje, Europos Sąjungos valstybėje narėje, ar kurie yra įtraukti į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje esančios vertybinių popierių biržos oficialųjį prekybos sąrašą arba kuriais prekiaujama ten esančioje reguliuojamoje rinkoje, veikiančioje pagal nustatytas taisykles, pripažintoje ir visuomenei prieinamoje, jei ši birža arba rinka yra nurodyta pensijų fondo taisyklėse.

2. Į kitą turtą pensijų turtas investuojamas Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka.

3. Sukurto naujo pensijų fondo investicijų portfelis 6 mėnesius nuo pirmosios įmokos į pensijų fondą gavimo dienos gali neatitikti Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 47–49 straipsnių reikalavimų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

14 straipsnis. Atskaitymai iš pensijų turto

1. Atskaitymai iš pensijų turto pensijų kaupimo bendrovės naudai gali būti daromi tik laikantis šiamo Įstatyme ir pensijų fondo taisyklėse nustatytų dydžių.

2. Iš pensijų turto galima daryti tik tokius atskaitymus, kurie yra susiję su pensijų fondo valdymu ir yra numatyti šiame Įstatyme ir pensijų fondo taisyklėse. Visos kitos pensijų fondo taisyklėse nenumatytos arba nustatytus dydžius viršijančios išlaidos turi būti dengiamos iš pensijų kaupimo bendrovės turto.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti atskaitymai iš pensijų turto pagal kiekvieną pensijų kaupimo sutartį su pensijų kaupimo bendrove per metus gali sudaryti ne daugiau kaip 1 procentą nuo dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės ir ne daugiau kaip 10 procentų dalyvio vardu įmokėtų įmokų.

4. Dalyvio perėjimo į kitos ar tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas sudaro pensijų kaupimo bendrovės išlaidos, susijusios su pensijų sąskaitos uždarymu bei lėšų pervedimu. Šios išlaidos negali viršyti 0,2 procento dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų. Pensijų kaupimo sutarties sudarymo su šiuo dalyviu išlaidos bei kitos pensijų kaupimo bendrovės rinkodaros išlaidos neįtraukiamos į perėjimo į kitos ar tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas.

5. Šiame Įstatyme numatytais atvejais pensijų kaupimo bendrovė gali daryti atskaitymus, lygius šio straipsnio 4 dalyje nurodytų išlaidų ir išlaidų, susijusių su asmens pritraukimu į pensijų

kaupimo bendrovę, sumai. Šie atskaitymai negali būti didesni kaip 4 procentai dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų.

15 straipsnis. Paslaugų siūlymas ir reklama

1. Pensijų kaupimo bendrovei, kitiems jos įgaliotiems ar kitaip su ja susijusiems asmenims draudžiama:

1) potencialų dalyvį raginti tapti pensijų fondo dalyviu ar nenutraukti dalyvavimo pensijų fonde siūlant naudą, nesusijusią su pensijų kaupimo veikla;

2) skelbti informaciją, kuri yra neteisinga, neišsami ar gali būti klaidinanti.

2. Pensijų kaupimo bendrovė, kiti jos įgalioti ar kitaip su ja susiję asmenys gali daryti pareiškimus naudodami prognozuojamus skaičius tik priežiūros institucijų bendro teisės akto nustatyta tvarka.

3. Teikdama informaciją potencialiam ar esamam dalyviui apie galimas pensijų išmokas, pensijų kaupimo bendrovė, jos atstovai ar kitaip su pensijų kaupimo bendrove susiję asmenys turi teisę naudoti skaičiuoklę, kuri turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) pateikiama informacija privalo būti aiški ir neklaidinanti;

2) turi būti pateikiamos prielaidos, kuriomis remiantis atliekami skaičiavimai;

3) turi būti pateikiami paaiškinimai, kaip suprasti skaičiavimo rezultatus;

4) turi būti pateikiamas taikomų apskaičiavimo metodų aprašymas;

5) turi būti parodomas valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos sumažėjimas dalyvaujantiems pensijų kaupime, kaip tai numatyta Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme;

6) šalia skaičiavimo rezultatų turi būti perspėjimas, kad pensijų kaupimo bendrovė jų negarantuoja.

4. Pensijų kaupimo bendrovė, kuri prisiima įsipareigojimus dalyviams garantuoti tam tikrą pajamingumą, turi teisę daryti pareiškimus, naudodama prognozuojamus skaičius, skelbti informaciją apie numatomas investicines pajamas ir kitas su tuo susijusias prognozes, neviršydamą prisiimtų įsipareigojimų.

5. Pensijų kaupimo veiklos reklamoje gali būti tik pensijų fondo taisyklėse ir periodinėse ataskaitose esanti informacija. Reklamos tikslais pensijų kaupimo bendrovė gali parengti ir platinti sutrumpintas pensijų fondo taisykles, kuriose gali būti tik atitinkamos priežiūros institucijos patvirtintose pensijų fondo taisyklėse numatyta informacija.

6. Pensijų kaupimo bendrovės, jos įgaliotų ar kitaip su ja susijusių asmenų skelbiamos reklamos turinys ir forma turi būti iš anksto suderinta su atitinkama priežiūros institucija. Priežiūros institucija turi uždrausti skelbti neteisingą, klaidinančią ar neišsamią reklamą, taip pat privalo įpareigoti paneigti, patikslinti ar papildyti jau paskelbtą reklamą.

7. Pensijų kaupimo bendrovė yra atsakinga už tinkamą asmenų, teikiančių informaciją apie pensijų kaupimo veiklą ir (ar) sudarančių pensijų kaupimo sutartis, parinkimą bei apmokymą ir turi užtikrinti, kad šie asmenys turėtų atitinkamą kvalifikaciją. Priežiūros institucijos turi teisę bendru teisės aktu nustatyti asmenų, teikiančių informaciją apie pensijų kaupimo veiklą ir (ar) sudarančių pensijų kaupimo sutartis, kvalifikacinius reikalavimus.

8. Teikti informaciją apie pensijų kaupimo veiklą ir (ar) sudaryti pensijų kaupimo sutartis pensijų kaupimo bendrovės vardu gali tik asmenys, kurie yra nepriekaištingos reputacijos ir išmano pensijų kaupimo veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

Nr. [X-208](#), 2005-05-19, *Žin.*, 2005, Nr. 71-2554 (2005-06-07)

16 straipsnis. Pensijų kaupimo bendrovės likvidavimas ir bankrotas

1. Draudimo įmonės likvidavimo ir bankroto procedūros vykdomos pagal Draudimo įstatymą. Valdymo įmonių likvidavimo ir bankroto procedūros vykdomos pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą.

2. Pensijų kaupimo bendrovė turi teisę pradėti savanorišką likvidavimo procedūrą (išskyrus atitinkamų sprendimų priėmimą) tik perdavusi teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių kitai pensijų kaupimo bendrovei.

3. Priežiūros institucija, gavusi informaciją apie tai, kad pensijų kaupimo bendrovė įgijo likviduojamos įmonės statusą ar jai iškelta bankroto byla, nedelsdama – ne vėliau kaip kitą dieną apie tai informuoja VSDF valdybą bei Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją.

4. Pensijų kaupimo bendrovei įgijus likviduojamos įmonės statusą ar šiai bendrovei iškėlus bankroto bylą, pensijų įmokų mokėjimas sustabdomas ir atnaujinamas tik perdavus teises ir pareigas pagal pensijų kaupimo sutartis kitai pensijų kaupimo bendrovei.

5. Iki pensijų fondų valdymo bei teisių ir pareigų pagal pensijų kaupimo sutartis perdavimo VSDF valdyba pensijų įmokas privalo laikyti patikėjimo teisės pagrindais komerciniame banke atskirai nuo kitų lėšų. Šios lėšos gali būti naudojamos tik pervedimui į pensijų kaupimo bendrovę kaip pensijų įmokos.

6. Likviduojamos pensijų kaupimo bendrovės likvidatorius, likvidacinės komisijos pirmininkas ar bankrutuojančios pensijų kaupimo bendrovės administratorius privalo teikti su šia pensijų kaupimo bendrove susijusią informaciją atitinkamai priežiūros institucijai ir kitiems asmenims priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

VALDymo ĮMONIŲ PENSIJŲ KAUPIMO VEIKLOS YPATUMAI

17 straipsnis. Valdymo įmonių teisė užsiimti pensijų įmokų kaupimo veikla

1. Teisę užsiimti pensijų kaupimo veikla turi valdymo įmonė, veikianti pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą, turinti buveinę Lietuvos Respublikoje ir atitinkanti šio Įstatymo nustatytus papildomus reikalavimus. Tokiai valdymo įmonei užsiimant pensijų kaupimo veikla pagal šį Įstatymą Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas taikomas tiek, kiek šis Įstatymas nenustato kitaip.

2. Valdymo įmonė gali pradėti pensijų kaupimo veiklą tik gavusi licenciją pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą ir priežiūros institucijai jos nustatyta tvarka patvirtinus atitinkamas pensijų fondo taisykles. Pensijų fondo taisyklių pavadinime turi būti nurodyta, kad tai valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondas (gali būti naudojama šių žodžių junginio santrumpa).

18 straipsnis. Reikalavimai valdymo įmonės kapitalui

1. Pensijų kaupimo veikla pagal šį Įstatymą užsiimančios valdymo įmonės ir pradinis, ir įstatinis kapitalas turi būti ne mažesni kaip 300 000 eurų.

2. Ne mažiau kaip 250 000 eurų valdymo įmonės nuosavo kapitalo turi būti investuota į diversifikuotą investicijų portfelį. Jam taikomi Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 46, 47 ir 49 straipsniuose nustatyti investavimo reikalavimai.

PENKTASIS SKIRSNIS

DRAUDIMO ĮMONIŲ PENSIJŲ KAUPIMO VEIKLOS YPATUMAI

19 straipsnis. Draudimo įmonių teisė užsiimti pensijų kaupimo veikla

1. Draudimo įmonei teisę vykdyti pensijų kaupimo veiklą suteikia draudimo veiklos licencija, išduota gyvybės draudimo šakos pensijų kaupimo veiklos draudimo grupės veiklai.

2. Tik patvirtinusi pensijų fondo taisykles priežiūros institucijoje šios nustatyta tvarka, draudimo įmonė gali pradėti pensijų kaupimo veiklą. Pensijų fondo taisyklių pavadinime turi būti nurodyta, kad tai valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondas (gali būti vartojama šių žodžių junginio santrumpa).

3. Pensijų kaupimo veiklą vykdančioms draudimo įmonėms taikomas Draudimo įstatymas, kiek šis Įstatymas nenustato kitaip.

4. Pensijų kaupimo veiklą vykdančioms draudimo įmonėms mutatis mutandis taikomi Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo antrojo skirsnio 6 straipsnio 10 punktas, 10, 12 (išskyrus 1 dalies 2, 4, 5, 6, 8 punktus), 14 straipsniai, trečiojo skirsnio 23, 24, 30, 31 (išskyrus 1–6 dalis), 34, 35 straipsniai, ketvirtasis – šeštasis skirsniai (išskyrus 53 straipsnio 1 ir 4 dalis). Vertybinių popierių komisijai priskirtas teises turi ir jos funkcijas draudimo įmonių atžvilgiu pagal Draudimo įstatymą draudimo veiklos priežiūrą atliekanti institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

20 straipsnis. Draudimo įmonės teisių ir pareigų, atsirandančių iš pensijų kaupimo sutarčių, perdavimas

1. Draudimo įmonė gali perduoti kitai pensijų kaupimo bendrovei teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, tik gavusi priežiūros institucijos leidimą.

2. Draudimo įmonė privalo perduoti teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, kitai pensijų kaupimo bendrovei šiais atvejais:

1) teismui priėmus sprendimą likviduoti draudimo įmonę;

2) prieš pradėdant savanorišką likvidavimo procedūrą;

3) draudimo įmonei iškėlus bankroto bylą;

4) priežiūros institucijos reikalavimu, pareikštu pablogėjus draudimo įmonės finansinei padėčiai ar iškilus realiai finansinės padėties pablogėjimo ar draudimo įmonės nemokumo grėsmei;

5) kai draudimo įmonei panaikinamas draudimo veiklos licencijos ar leidimo pensijų kaupimo veiklai galiojimas;

6) kai draudimo įmonei sustabdomas licencijos gyvybės draudimo veiklai ar leidimo pensijų kaupimo veiklai galiojimas.

3. Draudimo įmonė apie ketinimą perleisti teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, privalo informuoti dalyvius priežiūros institucijos nustatyta tvarka ir terminais. Teisių ir pareigų pagal pensijų kaupimo sutartis perleidimo tvarką nustato priežiūros institucija.

4. Perduodant teises ir pareigas pagal pensijų kaupimo sutartis dalyvių sutikimas nereikalingas, tačiau iki teisių ir pareigų perdavimo privalo būti sudarytos sąlygos dalyviams patiems pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę be atskaitymų iš jų pensijų turto, numatytų šio Įstatymo 14 straipsnio 4 ir 5 dalyse.

5. Perduodant teises ir pareigas pagal pensijų kaupimo sutartis kartu perduodamas ir pensijų turtas.

6. Perduodant draudimo įmonės teises ir pareigas kitai pensijų kaupimo bendrovei, taikomos ir šio Įstatymo 8 straipsnyje nustatytos sąlygos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

ŠEŠTASIS SKIRSNIS PENSIJŲ IŠMOKOS

21 straipsnis. Teisė į pensijų išmokas

1. Teisę gauti pensijų išmoką iš pensijų fondų dalyviai įgyja tik sulaukę senatvės pensijos amžiaus.

2. Asmuo, įgijęs teisę į pensijų išmoką, turi teisę nukelti išmokos mokėjimo pradžią. Šio termino nukėlimo laikotarpiu toks asmuo lieka pensijų kaupimo dalyviu. Dalyviui raštu nesikreipus į pensijų kaupimo bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-374](#), 2005-10-18, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4535 (2005-10-27)

22 straipsnis. Pensijų išmokos

1. Pensijų išmokos gali būti mokamos šiais būdais:

1) Įstatymo nustatyta tvarka nuperkant pensijų anuitetą draudimo įmonėje, vykdančioje gyvybės draudimo veiklą;

2) išmokant vienu kartu (vienkartinę pensijų išmoką) ar dalimis (periodinę pensijų išmoką).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos išmokos mokamos dalyviui ir pensijų kaupimo bendrovei sudarius pensijų išmokos sutartį dėl pensijų išmokų mokėjimo būdo ir terminų. Pensijų išmokos sutartis sudaroma po to, kai dalyvis pensijų kaupimo bendrovei pateikia raštišką prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo ir pensijų kaupimo bendrovė apskaičiuoja bazinio pensijų

anuiteto dydį šio Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka. Gavus dalyvio prašymą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas rašytine forma sudaroma pensijų išmokos sutartis. Pensijų išmokos sutartyje turi būti pensijų kaupimo bendrovės vadovo ar kito bendrovei atstovaujančio asmens parašas ir bendrovės antspaudas arba jų faksimilės. Pensijų išmokos sutartyje, be kitų sąlygų, turi būti nurodyta suma, už kurią dalyvis privalo įsigyti pensijų anuitetą pagal šio Įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje numatytas sąlygas, jei pensijų anuiteto įsigijimas yra privalomas. Pensijų kaupimo bendrovė apie pensijų išmokos sutarties sudarymo faktą privalo per 3 darbo dienas elektroniniu būdu pranešti VSDF valdybai suderinta informacijos pateikimo tvarka. Pensijų išmokos sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo momento.

3. Sudarius pensijų išmokos sutartį, dalyviui priklausantis pensijų turtas iki išmokėjimo lieka jo asmeninėje pensijų sąskaitoje.

4. Pensijų išmokos pradamos mokėti nuo pensijų išmokos sutartyje nurodytos dienos, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, išskyrus atvejus kai pensijų išmokos sutartyje nustatyta pensijų išmoką ar jos dalį išmokėti nuperkant pensijų anuitetą. Tokiu atveju pensijų išmokos išmokamos per 30 dienų po to, kai pensijų kaupimo bendrovė iš draudimo įmonės gauna informaciją apie dalyvio sudarytą pensijų anuiteto sutartį.

5. Pensijų kaupimo bendrovė atsako už laiku ir teisingą pensijų išmokų mokėjimą pagal pensijų išmokos sutartyje nustatytas sąlygas. Pensijų išmokų mokėjimą prižiūri priežiūros institucija.

6. Pensijų išmokos sutartį sudariusio dalyvio vardu negali būti mokamos pensijų įmokos. Kalendorinis ketvirtis prieš kalendorinį ketvirtį, kurį sudaryta pensijų išmokos sutartis, laikomas paskutiniu ketvirčiu, už kurį apskaičiuojamos ir pervedamos pensijų įmokos į atitinkamo pensijų fondo sąskaitą. Pensijų turtas, susidaręs iš lėšų, dalyvio vardu pervedamas pensijų fondui po pensijų išmokos sutarties su dalyviu sudarymo, pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka turi būti išmokamas dalyviui (jei pensijų išmokos jau išmokėtos) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tų lėšų gavimo arba pridedamas prie mokėtinų pensijų išmokų (jei jos dar neišmokėtos).

7. Vienkartinė ar periodinė pensijų išmokos, kurias turėjo sumokėti pensijų kaupimo bendrovė, su kuria dalyvis sudarė pensijų išmokos sutartį, nesumokėtos dėl gavėjo mirties, išmokamos šio asmens įpėdiniais Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

8. Pensijų kaupimo bendrovė, su kuria dalyvis ketina sudaryti pensijų išmokos sutartį, turi teisę VSDF valdybos nustatyta tvarka užklausti VSDF valdybą, ar už šį dalyvį VSDF valdyboje bus apskaičiuojamos ir pervedamos pensijų įmokos. VSDF valdyba, gavusi tokį užklausimą ir suderinusi informacijos pateikimo tvarką su pensijų kaupimo bendrove, atsako elektroniniu būdu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo užklauso gavimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

Nr. [X-374](#), 2005-10-18, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4535 (2005-10-27)

23 straipsnis. Pensijų išmokų pasirinkimas

1. Pensijų kaupimo bendrovė kiekvienam dalyviui, įgijusiam teisę gauti pensijų išmoką ir raštu pareiškusiam valią dėl jos išmokėjimo, apskaičiuoja jo bazinio pensijų anuiteto (anuiteto be paveldėjimo, mokamo lygiomis dalimis ir nutraukiamo mokėti po dalyvio mirties) dydį pagal dalyvio sukauptą pensijų turtą raštiško dalyvio prašymo gavimo pensijų kaupimo bendrovėje dieną. Bazinio pensijų anuiteto skaičiavimo metodiką tvirtina draudimo priežiūros institucija.

2. Pensijų anuitetas yra privalomas, kai dalyviui apskaičiuoto bazinio pensijų anuiteto dydis yra ne mažesnis kaip pusė valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Pensijų anuitetas privalo būti nupirktas už visą dalyvio vardu pensijų fonde sukauptą pensijų turtą, išskyrus šiame straipsnyje nurodytas išimtis.

3. Dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis yra mažesnis nei pusė valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, atleidžiamas nuo prievolės įsigyti pensijų anuitetą. Šis dalyvis turi teisę gauti iš pensijų kaupimo bendrovės periodinę ar vienkartinę pensijų išmoką.

4. Dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis viršija trigubą valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį, turi teisę sukauptą pensijų turto dalį, viršijančią vienkartinę įmoką trigubos valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio baziniam

pensijų anuitetui įsigyti, gauti iš pensijų kaupimo bendrovės periodinės ar vienkartinės pensijų išmokos būdu.

5. Teisės į periodinę ar vienkartinę pensijų išmoką pagal šio straipsnio 3 dalį įgijimas neužkerta kelio dalyviui vietoj periodinės ar vienkartinės pensijų išmokos įsigyti pensijų anuitetą.

6. Dalyvis, kuriam pensijų anuiteto įsigijimas yra privalomas, turi teisę pasirinkti pensijų anuiteto mokėtoją ir, kiek tai neprieštarauja šiam Įstatymui, pensijų anuiteto rūšį.

7. Pensijų anuitetai gali būti mokami pensijų anuiteto sutartyje numatytą laikotarpį dalyvio įpėdiniams po jo mirties.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-374](#), 2005-10-18, Žin., 2005, Nr. 127-4535 (2005-10-27)

24 straipsnis. Pensijų anuiteto mokėjimas

1. Pensijų anuitetas yra mokamas pensijų anuiteto sutarties, apmokėtos vienkartinė įmoka iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, pagrindu. Ši vienkartinė įmoka mokama pensijų išmokos sutarties pagrindu draudimo įmonei, su kuria dalyvis sudarė pensijų anuiteto sutartį dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygų.

2. Teisę vykdyti pensijų anuitetų veiklą turi draudimo įmonė, Draudimo įstatymo nustatyta tvarka gavusi priežiūros institucijos išduodamą leidimą.

3. Pensijų anuitetų veiklą vykdančiai draudimo įmonei draudžiama atsisakyti sudaryti ar kitaip vengti sudaryti pensijų anuiteto sutartį su dalyviu, šio Įstatymo nustatyta tvarka įgijusiu teisę į pensijų išmoką. Sudarant pensijų anuiteto sutartį, draudžiama bet kokia forma reikalauti dalyvio sveikatos patikrinimo duomenų ir juos naudoti.

4. Draudimo įmonė, su kuria dalyvis sudarė pensijų anuiteto sutartį, apie sutarties sudarymą ne vėliau kaip per 1 darbo dieną raštu (ar tarpusavyje suderinus informacijos pateikimo tvarką – elektroniniu būdu) turi pranešti pensijų kaupimo bendrovei, kurios valdomame pensijų fonde yra sukauptas dalyvio pensijų turtas. Pensijų kaupimo bendrovė, gavusi pranešimą apie pensijų anuiteto sutarties sudarymą, pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka perveda dalyviui priklausančias lėšas (ar jų dalį) į draudimo įmonės nurodytą sąskaitą.

5. Pensijų anuitetas mokamas buvusiam dalyviui ne rečiau kaip vieną kartą per 3 mėnesius iki gyvos galvos. Draudžiama nustatyti mažėjančią anuitetą.

6. Pensijų anuitetas pradedamas mokėti nuo pensijų anuiteto sutartyje nurodytos dienos. Pensijų anuiteto mokėjimo teisingumą prižiūri draudimo priežiūros institucija.

7. Pensijų anuiteto sutartį galima nutraukti tik įstatymų nustatytais atvejais.

25 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų ir pensijų išmokų santykis

1. Asmenims, dalyvavusiems pensijų kaupime, valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų dydis Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka proporcingai mažinamas.

2. Už laikotarpį, kai asmenys nedalyvavo pensijų kaupime, valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijų dydis jiems nemažinamas.

3. Dalyviams, kuriems paskirta ir mokama valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo) pensija, sukakus senatvės pensijos amžių, skiriama valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija laikantis šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2541](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6301 (2004-11-26)

Nr. [X-208](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2554 (2005-06-07)

26 straipsnis. Išmokos migruojantiems asmenims

1. Asmenims, išvykstantiems nuolat gyventi į kitą valstybę, pensijų fonde šių asmenų sukauptos lėšos neišmokamas, kol jie sukaks senatvės pensijos amžių.

2. Asmenys, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, teisę į pensijų išmokas įgyja šio Įstatymo nustatyta tvarka.

SEPTINTASIS SKIRSNIS VALSTYBINĖ PRIEŽIŪRA IR ATSAKOMYBĖ UŽ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

27 straipsnis. Apskaita ir atskaitomybė

1. Pensijų kaupimo bendrovių nuosavo turto ir pensijų fondo turto finansinės apskaitos ir atskaitomybės tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Depozitoriumas, su kuriuo pensijų kaupimo bendrovė yra sudariusi pensijų fondo turto saugojimo sutartį, privalo pensijų kaupimo bendrovei pateikti visus dokumentus, reikalingus finansinei atskaitomybei sudaryti.

28 straipsnis. Priežiūros institucijos teisės

1. Priežiūros institucijos, be kituose įstatymuose nustatytų teisių, turi teisę:

1) priimti šiame Įstatyme nustatytus teisės aktus, reglamentuojančius pensijų kaupimo bendrovių veiklą;

2) taikyti poveikio priemones pensijų kaupimo bendrovėms ir kitiems asmenims, pažeidusiems šį Įstatymą ir (ar) kitus teisės aktus, reglamentuojančius pensijų kaupimo bendrovių veiklą arba pažeidusius dalyvių interesus, ar iškilus tokio pažeidimo grėsmei;

3) taikyti administracines nuobaudas asmenims, pažeidusiems šį Įstatymą ir (ar) kitus teisės aktus, reglamentuojančius pensijų kaupimo bendrovių veiklą;

4) gauti duomenis (tarp jų ir asmens duomenis), dokumentus arba jų nuorašus, reikalingus pensijų kaupimo bendrovių veiklos priežiūrai, iš valstybės, savivaldybės institucijų, įstaigų, kitų asmenų.

2. Priežiūros institucijos, be kituose įstatymuose nustatytų poveikio priemonių, turi teisę:

1) įpareigoti pensijų kaupimo bendrovę perduoti teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių;

2) įpareigoti pensijų kaupimo bendrovę pakeisti depozitoriumą;

3) Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka apriboti arba uždrausti pensijų turto investicijas, arba kitaip apriboti disponavimo pensijų turtu teises.

3. Priežiūros institucijos teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai informaciją apie pensijų kaupimo bendrovių veiklos rezultatus, šiame straipsnyje nurodytų poveikio priemonių, susijusių su teisės verstis pensijų kaupimo veikla apribojimu, taikymą pensijų kaupimo bendrovėms ir kitą informaciją, nustatytą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei priežiūros institucijos susitarime dėl pasikeitimo informacija. VSDF valdybai priežiūros institucijos teikia informaciją apie pensijų kaupimo bendrovių rekvizitus, pensijų kaupimo bendrovėms išduotas licencijas pensijų kaupimo veiklai, poveikio priemonių, susijusių su teisės verstis pensijų kaupimo veikla apribojimu, taikymą, pensijų kaupimo bendrovės reorganizavimą, pertvarkymą, likvidavimą, bankrotą, teisių ir pareigų, atsirandančių iš pensijų kaupimo sutarčių, perdavimą kitai pensijų kaupimo bendrovei bei kitą su pensijų kaupimo veikla susijusią informaciją, būtiną administruojant dalyvių registrą. Duomenų teikimo tvarka ir terminai nustatomi priežiūros institucijų ir VSDF valdybos susitarime dėl pasikeitimo informacija.

4. VSDF valdyba teikia priežiūros institucijoms informaciją apie konkrečios pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų dalyvius, į pensijų fondo sąskaitą pervestas pinigines lėšas ir kitus duomenis, reikalingus priežiūros institucijoms. Duomenų teikimo tvarka ir terminai nustatomi šio straipsnio 3 dalyje nurodytame susitarime.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, *Žin.*, 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

29 straipsnis. Pensijų kaupimo bendrovių atsakomybė

1. Už šio bei kitų įstatymų ir teisės aktų, reglamentuojančių pensijų kaupimą, pažeidimus pensijų kaupimo bendrovės atsako įstatymų nustatyta tvarka.

2. Asmenys turi teisę apskusti atitinkamoms priežiūros institucijoms pensijų kaupimo bendrovių veiksmus.

30 straipsnis. Atsakomybė įmokų mokėjimo vėlavimo atveju

1. VSDF valdyba pensijų kaupimo bendrovių valdomiems pensijų fondams moka delspinigius už lėšas, pervestas joms pavėluotai dėl savo kaltės. Delspinigių dydį ir skaičiavimo tvarką nustato Valstybinio socialinio draudimo įstatymas. Priskaičiuotus delspinigius pensijų

kaupimo bendrovės paskirsto savo valdomų pensijų fondų dalyviams, už kuriuos laiku nebuvo sumokėtos pensijų įmokos.

2. Draudėjų atsakomybę už pavėluotai pervestas lėšas ar neteisėtai sumažintų įmokų mokėjimą nustato įstatymai.

3. Pensijų įmokų mokėjimo pensijų kaupimo bendrovėms nutraukimas ar kiti mokėjimo pažeidimai negali būti pagrindas nutraukti pensijų kaupimo sutartį ar apriboti dalyvių nuosavybės ar kitas teises.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2254](#), 2004-06-01, Žin., 2004, Nr. 96-3521 (2004-06-19)

PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 19, 20, 22, 28, 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2541](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6301 (2004-11-26)

PENSIJŲ SISTEMOS REFORMOS ĮSTATYMO, PAPILDOMO SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO, PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-208](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2554 (2005-06-07)

NEĮGALIJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO, MOKSLININKŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ LAIKINOJO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJŲ IŠANKSTINIO MOKĖJIMO ĮSTATYMO, TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO, PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTO SIGNATARŲ STATUSO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus antrojo skirsnio 3 straipsnį, įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-374](#), 2005-10-18, Žin., 2005, Nr. 127-4535 (2005-10-27)

PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO 21, 22 IR 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2005-10-28)

autrap@lrs.lt